

تاریخ دریافت: ۹۳/۱۲/۱۲
تاریخ پذیرش: ۹۴/۳/۶

فصل نامه علمی - تخصصی عصرآدینه
سال هشتم، شماره ۱۶، زمستان ۱۳۹۴

پیرکاربردترین مفاهیم و موضوعات در مقالات مهدوی

مجید فتاحی پور^۱

چکیده

هدف اصلی پژوهش حاضر، یافتن پاسخ این پرسش است که در میان مفاهیم حوزه مهدویت در مقالات منتشر شده، چه موضوعات و کلماتی از اهمیتی ویژه برخوردارند و به دلیل حساسیت انتقال معنای این موضوعات، ترجمه آنها باید با چه ابزاری تأیید شود. در این پژوهش، چکیده‌هایی منتخب از مقالات مهدوی به صورت تصادفی، انتخاب و تحلیل محتوا شده‌اند و با استفاده از ابزار آمار و روش بررسی پیکره‌ای واژگان با توجه به بسترو متن وقوع، کشفیاتی در این زمینه به دست آمده است. تهیه چنین ایندکس‌هایی از ملزومات پژوهش در زمینه‌های تحقیقاتی رو به رشد است و مهدویت نیز از این قاعده مستثنا نیست. مقاله پیش رو در پی یافتن یک طبقه‌بندی از اصلی‌ترین موضوعات مهدوی است که از تجربه‌های مترجم و نرم‌افزار تحلیل متن سود جسته است. بدین منظور، با انتخابی هدفمند، چکیده‌های مقالات چاپ شده و ترجمه انگلیسی‌شان به عنوان حوزه دادگان در نظر گرفته شد. سپس نمونه‌برداری تصادفی انجام شد و با ابزار نرم‌افزاری کانکوردنسر، واژه‌های پیرکاربرد در متون، شناسایی و پس از تعدیل، با معادل‌های فارسی تطبیق داده شد. در نتیجه، اسامی خاص مهدوی، صفات منسوب به مهدویت و مفاهیم اسلامی مربوط، سه حوزه موضوعی اصلی متون تعیین شدند و کلیدواژگان هر حوزه و ترجمه قابل قبول در متون مختلف با ذکر مثال و توضیح متن مشخص شد. سپس برای مرتبط کردن ترجمه برخی مفاهیم برای درک بهتر، پیشنهادهایی بیان شد.

کلیدواژگان

واژه‌نامه، مهدویت، کانکوردنسر، واژه‌های پیرکاربرد، معادل رسا.

۱. استادیار و عضو هیئت علمی گروه زبان انگلیسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد پرند تهران (majifata@pia.ac.ir).

پس از گذشت چند سال از فعالیت مرکز پژوهشی مهدویت، پژوهش‌های بسیاری در این زمینه انجام گرفته و متون تحقیقی زیادی چاپ شده است. برگزاری همایش‌های بین‌المللی مهدویت و ارائه مقالات گوناگون در این زمینه نیز فعالیتی دیگر در این مرکز است که چکیده‌های بسیاری از آنها به شکل منظم به زبان انگلیسی، ترجمه و در مجلات علمی و پژوهشی چاپ شده است. شاید اکنون زمان آن فرارسیده است که موضوعات کلیدی در این زمینه به صورت منسجم ترجمه و منتشر شود؛ زیرا به دقیق‌تر شدن و قابل ارجاع‌تر شدن ترجمه مفاهیم کمک می‌کند. البته این کار باید به شکل روش‌مند و با پشتوانه آماری و علمی مناسب صورت گیرد تا مبنایی برای تشخیص کاربرد، اهمیت و رده‌بندی واژه‌ها باشد. استفاده از ابزارهایی چون برنامه نرم‌افزاری محاسبه بسامد واژه در متن و تلفیق آن با تجربه مترجم در بررسی علمی این حوزه، نوعی نوآوری است که می‌تواند ما را به فهرستی از کلیدواژگان حوزه تخصصی و تحلیلی از کاربرد آن کلمات رهنمون کند و دریچه‌ای برای تحقیقات آینده پیش روی ما بگشاید.

اگر از توضیح و تفکیک مفاهیم مرتبط آغاز کنیم، نخست به گلساری یا ترمینولوژی برمی‌خوریم که دایره لغاتی با ترتیب الفبایی است که به تعریف هر مفهوم یا حوزه‌ای از دانش اختصاص می‌یابد که به تازگی در آن اثر معرفی شده باشد یا ناآشنا و ویژه باشند. چنان‌که معمول است، گلساری یا دایره لغات را در آخر هر کتاب می‌توان یافت.^۱

یک فرهنگ، فهرستی از واژه‌ها با تعاریف خود و فهرستی از کلمات متناظر با واژه‌ها به زبان دیگر است و آن گونه که هاوارد جکسن^۲ (۲۰۰۲) در *مقدمه‌ای بر لغت‌نامه‌نویسی* اشاره می‌کند، بسیاری از فرهنگ‌های لغت شامل ارائه اطلاعات تلفظ، تاریخچه کلمات، مثال‌ها و کاربرد در جملات نمونه‌اند. دیکشنری، لغت‌نامه جامع‌تری است که اطلاعات بیشتری زیر هر مدخل آن گنجانده می‌شود. زمانی که دانش در یک رشته بسیار گسترده و ریشه‌دار یا دارای سابقه طولانی چند دهه باشد، تهیه دیکشنری ضروری است به شرطی که مقدمات کار را سازمانی بزرگ فراهم کند و محققان بسیاری برای نوشتن مدخل‌های

۱. این تعریف از گلساری در سایت ویکی‌پدیا و داکسیمتری موجود است:

<http://en.wikipedia.org/wiki/Glossary>
<http://www.docsymmetry.com/glossaries.html>
 2. Howard Jackson

آن استخدام شوند و گروهی مسلط به هر دو زبان و حوزه مربوط نیز صحت و اعتبار مدخل‌ها را ارزیابی کند. در حال حاضر، گردآوری یک مجموعه یا دایره لغات موضوعی محدود، ولی پرکاربرد، کاری عملی و مفید است که در این پژوهش بدان پرداخته می‌شود. در پایان نیز فهرستی از این لغات می‌آید تا از این رهگذر، خدمتی کوچک، ولی ضروری به این زمینه علمی شود.

ادبیات پژوهش

ضرورت تهیه واژه‌نامه برای حوزه مهندسی بسیار روشن است؛ چون این زمینه در حال رشد همچون هر حوزه دیگری به واژه‌نامه دارد. یکی از این واژه‌نامه‌ها نیز به شکل دیجیتالی به همت مجله حوزه در دسترس علاقه‌مندان گرفته است. هر مدخل واژه‌نامه می‌تواند شامل اطلاعات محتوایی مفصل و مثال‌ها و حتی توضیح نقش دستوری و تلفظ واژه باشد. به باور بواسونسن^۱ (۲۰۰۹)، واژه‌نامه‌ها، پدیده‌هایی فرهنگی‌اند که از طرفی، محصول همان فرهنگ اصیلی هستند که از آن برگرفته شده‌اند و از طرف دیگر، پس از ایجاد، بر توسعه آن فرهنگ اثری عمیق می‌گذارند. برای یافتن پاسخ این پرسش که کدام واژه‌ها برای یادگیری یا کاربرد بر دیگر واژه‌ها برتری دارند، از ابزار کانکوردنسر با در نظر گرفتن عوامل فرهنگی استفاده می‌شود (آرچر، ۲۰۰۸).

ابزار جدید کانکوردنسر هنگام تهیه متن فرهنگ‌نامه‌ای در زبان‌شناسی برای مقایسه کاربردهای مختلف یک کلمه، تجزیه و تحلیل کلمات کلیدی، تعیین بسامد و میزان تکرار کلمات در یک متن، پیدا کردن و تجزیه و تحلیل عبارات و اصطلاحات و ترجمه آنها، ایجاد شاخص و فهرستی از واژه‌ها و کمک به طراحی و فهرست‌سازی کلمات و واژه‌نامه به کار می‌رود. به نظر اولریکه موسل^۳، نویسنده و محقق توصیف و مستندسازی زبان، «اولین گام برای نوشتن فرهنگ لغت، ساخت فهرستی از کلمات است که برای تبدیل شدن به کلمات مدخل در فرهنگ لغات قابلیت کافی داشته باشند.» با توجه به این گفته، سه روش در تهیه مطالب فرهنگ لغت وجود دارد. نخستین روش، ترجمه wordlist های زبان مبدأست که به عنوان کتابچه‌های راهنما، حداقل برای واژگان

1. Bo Svensen
2. Dawn Archer
3. Ulrike Mosel

اساسی پیشنهاد می‌شود. روش دوم، استخراج کلمات از مجموعه‌ای از متن‌هاست. روش سوم، استخراج کلمات با تکنیک‌هایی است که فرهنگ لغت‌نویسان را به تولید wordlist‌هایی بدون ترجمه تشویق کند. از میان روش‌های بالا، روش دوم امکان‌پذیرتر است که در این مطالعه نیز همین روش دنبال شده است.

در این روش، ابتدا کل متون به نرم‌افزار وارد می‌شود و کلمات پرتکرار در صدر فهرست خروجی قرار می‌گیرند. کلمات به اسم، فعل، صفت و قید تقسیم می‌شوند و ملاحظات معنایی فرهنگ‌نویسی را در نظر می‌گیرند. توضیح کلمه در تعریفی جامع و مانع، نخستین شرط است، ولی دشواری این کار آن است که بسیاری از کلمات بیش از یک معنی دارند. جدا از چندمعنایی، ممکن است کلمه‌ای با همان تلفظ به عنوان معنایی دیگر به کار رود یا نوشته شود. جدول پنج - که توضیح خواهیم داد -، مقایسه تعدادی از لغات و چندمعنایی در ترجمه آنها را نشان می‌دهد که چالش بزرگی است و ترجمه‌های گوناگون تا حدودی به موقعیت کلمه در متن‌های گوناگون بستگی دارد. البته تعداد بیشتر ترجمه در این محاسبات می‌تواند نشانه یا مبنایی برای درج معنای اول از کلمه به حساب بیاید. علاوه بر دشواری‌های معمول زبانی و معناشناسی، برخی کلیدواژگان معانی مصطلحی دارند که گاه منحرف‌کننده و به لحاظ ایدئولوژیک، متضاد هستند. برای مثال، واژه «مهدیسم» (Mahdism) در برخی منابع لغت‌نامه‌ای از جمله اثر دیوید کریستال (۱۹۹۵) یافت نشد و در ورد رفرنس (WordReference.com) دو معنا دارد که هیچ کدام با معانی مورد نظر در ایده شیعه دوازده امامی سنخیتی ندارد. یک معنا فقط به تعریف واژه «منجی» مورد نظر یهود و مسیح و دیگری به یکی از مدعیان معاصر مهدویت (مهدی سودانی) اشاره دارد. این تعریف نادقیق و رایج در حالی منتشر می‌شود که تعریف واژه «مهدی» در این لغت‌نامه WordReference.com یافت نشد. این گونه تعاریف را که در فضای مجازی اثر بسیاری بر مخاطب دارد، با رجوع به ابزارهای علمی می‌توان اصلاح کرد.

تحقیقات واژگان مورد اشاره در این تحقیق از ابزار روزآمد غنای واژه و تنوع واژگانی کمک می‌گیرد که در وب‌سایت لکستیوتر (<http://www.lex Tutor.ca/conc/text>) مستند شده و ابزارهای رایگان آن در اختیار همگان قرار گرفته است. با این اوصاف، واژه‌نامه حاوی لغات بسیار و غیرموضوعی و برای استفاده عموم است و اطلاعات

بسامدی ارائه نمی‌دهد. برای قشر خاص محقق، مجلات، علمی‌ترین محصول فعالیت پژوهشی در این زمینه است و لغات به کاررفته در چکیده‌های مقالات چاپ شده در مجله «مشرق موعود»، مرجع گزیده‌تری است که تا کنون ۳۲ شماره از آن منتشر شده است.

بیان مسئله و روش‌شناسی

در این بخش، ابتدا پرسش‌های تحقیق توضیح داده می‌شود و سپس متون و روش تحقیق توصیف خواهد شد. هدف از پژوهش حاضر، یافتن پاسخ این پرسش اصلی است که چه موضوعات و کلماتی بیشترین بسامد را در محتوای علمی مهدویت داشته و از اهمیت بیشتری برخوردار بوده‌اند و بهترین ترجمه انگلیسی برای آنها چیست؟ بنابراین، دو پرسش زیر، پرسش‌های تحقیق را تشکیل می‌دهند که دومی زیرمجموعه پرسش نخست است:

۱. حوزه‌های پرسامد موضوعی مهدویت کدامند و در چند دسته طبقه‌بندی می‌شوند؟

۲. کلیدواژگان هر حوزه موضوعی و ترجمه قابل قبول هریک در متون مختلف چیست؟

پس از بیان مسئله در این بخش، روش پژوهش در سه حوزه انتخاب متون، معرفی ابزار و توضیح روش تحقیق، تجزیه خواهد شد. حوزه اول، معرفی متون مورد استفاده در این تحقیق است. از آن جا که تجزیه و تحلیل مقدار داده گسترده و بالا، میسر و مطلوب نیست، در روش‌های تحقیق توصیه می‌شود نمونه‌برداری انجام شود تا یافته‌هایی در حجم قابل بررسی و درک به دست آید که گویای کلیت موضوع نیز باشند. به همین منظور، شش شماره مجله به طور تصادفی، برگزیده و به کمک ابزار نرم‌افزاری کانکوردنسر، واژه‌های پراکند در همه چکیده‌های آنها شناسایی شد و فهرستی از آنها تهیه گردید و با معادل‌های فارسی به کاررفته تطبیق یافت. در این مرحله، با قضاوت مترجم این چکیده‌ها، در صورت وجود فقط یک معادل رسا، همان معادل در فهرست ثبت شد. همچنین در صورت وجود چند معادل که در متون مختلف، معانی اندکی متفاوت می‌دهند، همه معادل‌های قابل قبول با ذکر مثال و توضیح متن استفاده شد. با تعمق در

خروجی داده‌های نرم‌افزار، سه الگوی موضوعی به طور واضح پدیدار شدند که در قسمت بعد توضیح داده خواهند شد. سپس کلیدواژگان هر حوزه، مرتب و طبقه‌بندی و به ترتیب بسامد در جدول‌های مربوط چیده شدند تا مقایسه میان آنها آسان باشد. سپس مقایسه‌ها انجام و پس از تحلیل چندمعنایی در دیگر کلیدواژگان برای مرتبط کردن ترجمه برخی مفاهیم، برای درک بهتر، پیشنهادهایی داده شد که در بخش بعد به تفصیل آمده است.

تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش

در تحلیل نمونه تصادفی با ابزار نرم‌افزاری کانکوردنسر، واژه‌های پرکاربرد در چکیده‌ها شناسایی و پس از تعدیل، با معادل‌های فارسی تطبیق داده شد. در نتیجه، اسامی خاص مهدوی، صفات منسوب به مهدویت و مفاهیم اسلامی مربوط، سه حوزه موضوعی اصلی متون تعیین شدند و کلیدواژگان هر حوزه و ترجمه قابل قبول در متون مختلف با ذکر مثال و توضیح متن مشخص شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، پیش از هر چیز، باید به شناخت مخاطب و روشن شدن کاربرد پرداخت که پیش شرط تحلیل است.

در این بخش، با توجه به بسامد به دست آمده از تحلیل خروجی داده‌های نرم‌افزار کانکوردنسر، مهم‌ترین موضوعات به طور خلاصه به سه دسته شامل اسامی، صفات و مفاهیم مهدوی طبقه‌بندی شد. جدول‌های یک تا سه، چند واژه کلیدی پربسامد را در هر یک از این حوزه‌ها نشان می‌دهند. جدول چهارم به مقایسه و تحلیل این سه با هم می‌پردازد. سپس به تحلیل چندمعنایی در دیگر کلیدواژگان حاصل از بررسی خروجی خواهیم پرداخت.

نمونه‌ای از جدول‌های قابل ترسیم و توضیح در این مقاله به شرح زیر آمده است. گفتنی است این جدول‌ها بر اساس تقسیم‌بندی به دست آمده از بسامد و میزان کاربرد معانی در سه حوزه است که هر کدام در یک جدول توضیح داده می‌شوند. جدول یک، اسامی خاص اسلامی و مهدوی است. برای مثال، مفهوم «جهانی شدن» در مجموع، ۹ بار به کار رفته است که ۷ بار آن به صورت صفت و یک بار به صورت اسمی و یک بار به معنای جهان بوده است.

جدول یک: اسامی خاص مهدوی

1	2	3	4	5
Hojjat	Imam	Mahdi	Doctrine	Antichrist
1HOJJAT 3HUJJAH	71IMAM 41IMAM'S 21IMAMATE 11IMAMI 11IMAMIEH 16IMAMS	42MAHDI 5MAHDI'S 1MAHDIS 44MAHDISM 1MAHDIST 11MAHD	9DOCTRINE 2DOCTRINES	17ANTICHRIST ANTICHRIST'S 2

جدول دو، صفات منسوب به مهدویت و جدول سه حاوی مفاهیم اسلامی مربوط است که در جدول پایانی (جدول چهار)، اسامی، صفات و مفاهیم به اختصار در نظر گرفته شده‌اند. ترجمه لغات جدول یک به ترتیب از یک تا پنج، «حجت، امام، مهدی، دکترین و دجال» هستند. ترجمه لغات جدول دو به ترتیب از یک تا پنج، «انتظار، نمادین، مهدوی، جهانی و اخلاقی» هستند. ترجمه لغات جدول سه به ترتیب از یک تا پنج، «اسلام، قرآن، شیعه، پیامبر و حدیث» هستند. جدول پنج نیز به مقایسه تعدادی از لغات و چند معنایی در ترجمه آنها می‌پردازد.

جدول دو: صفات منسوب به مهدویت

Waiting	Symbolic	Mahdavi	Global	Moral
31WAITING 12PRESENCE	2SYMBOL 5SYMBOLIC 3SYMBOLS	15MAHDAVI	7GLOBAL GLOBALIZATION 1 1GLOBE	13MORAL MORALITY 18 13ETHICAL 38ETHICS

جدول سه: مفاهیم اسلامی مربوط

Islam	Shia	Tradition
9ISLAM 41ISLAMIC	6SHIA 1SHIALOGY 1SHIISM 14SHIITE 5SHIITES	4TRADITION 31TRADITIONS 1TRADITIONS'

جدول چهار: مقایسه اسامی، صفات و مفاهیم

	مفاهیم	بسامد	صفات	بسامد	اسامی	بسامد
۱	Islam	۵۰	Moral	۸۲	Hujjat	۴
۲	Quran	۱۱	Waiting	۴۳	Imam	۷۱
۳	Shia	۲۷	Symbolic	۱۰	Mahdi	۹۴
۴	Prophet	۵	Mahdavi	۱۷	Doctrine	۱۱
۵	Tradition	۳۶	Global	۹	Antichrist	۱۹
	تعدادکل	۱۲۹		۱۶۱		۱۹۹

در توضیح جدول چهار باید دانست مجموع اعداد پایین جدول بسامد اسامی، بیش از صفات و مفاهیم است و ترتیب بیشتر به کمتر از اسامی، به صفات و مفاهیم طبیعی

است. البته واژه «مهدی» (۹۴ مورد اشاره در متون بررسی شده یعنی فقط حوزه دادگان این مطالعه)، همان طور که انتظار داریم، با بیشترین بسامد، اولین کلیدواژه این حوزه به شمار می‌رود. کلیدواژگان دیگر به ترتیب، اخلاقی (۸۲)، امام (۷۱)، اسلام (۵۰)، انتظار (۴۳)، حدیث (۳۶)، شیعه (۲۷)، دجال (۱۹)، مهدوی (۱۷)، «قرآن» (۱۱) و دکترین (۱۱) هستند.

جدول پنج: مقایسه تعدادی از لغات و چندمعنایی در ترجمه آنها

5LEAD 4LEADER 1LEADERS 7LEADERSHIP 4LEADS	رهبر	5TEACHING 6TEACHINGS 26TRAINING 1EDUCATED 2EDUCATING 54EDUCATION 1EDUCATION' 17EDUCATIONAL	آموزه‌ها	16HUMAN 4HUMANS 1HUMANS'	انسان
1TEXTBOOK 5TEXTBOOKS	کتاب درسی	14ERA 1EPOCH	دوره زمانی	33MESSIANIC 9MESSIANISM	موعود
12SYSTEM 1SYSTEMATIC 3SYSTEMS	نظام	13SOCIAL 4SOCIETIES 17SOCIETY	اجتماعی	20LIFE 29LIFESTYLE 1LIFESTYLES	سبک زندگی
setting the scene 65	زمینه ساز	1TOLERANCE	تحمل	13THOUGHT 1THOUGHTS	اندیشه

در جدول پنج، مفهوم «انسان» در مجموع، ۲۱ بار به کار رفته است که ۱۶ بار به صورت مفرد و ۴ بار به صورت جمع و یک بار به صورت اضافه مالکیت بوده است. واژه «آموزه» از پرکاربردترین کلمات در اشکال مختلف مفرد و جمع و حالات اسمی و صفتی است. در اینجا نیازمند نوعی انسجام در ترجمه هستیم که در واژه‌نامه لحاظ خواهد شد. واژه «رهبری»، ۷ بار یعنی بیشترین بسامد در میان واژه‌های مشتق دیگر همچون رهبر، رهبریت و رهبران را دارد که نتیجه تحلیلی‌اش آن است که باید مدخل اصلی قرارگیرد. واژه «messianic» نیز بر «messianism» ارجحیت دارد. برای دوره زمانی نیز واژه «era» با ۱۴ بار کاربرد بر واژه «epoch» مقدم است. به همین ترتیب، «کتب درسی»، ۵ بار و «کتاب درسی»، یک بار به کار رفته است. «سبک زندگی» در حالت مفرد، ۲۹ بار؛ «زندگی»، ۲۰ بار و در حالت جمع فقط یک بار آمده است. واژه «اجتماعی» معادل «social»، ۱۳ بار به کار رفته است و واژه «جامعه» معادل «society»، ۱۷ بار. واژه «نظام» معادل «system»، ۱۲ بار در حالت مفرد و ۳ بار در حالت جمع به کار رفته است. واژه «اندیشه» معادل «thought»، ۱۳ بار در حالت جمع و فقط یک بار مفرد به کار رفته است. مقایسه این بسامد کاربردی و بی دلیل نبودن تفاوت بسیار در میزان بسامد، مبنایی برای انتخاب ترجمه مناسب تر و گزینش معنای اصلی مدخل برای واژه‌نامه خواهد بود. واژه «تحمل»،

یک بار به کار رفته، ولی معنادار است. واژه ترکیبی «setting the scene» بسیار پرکاربرد بوده و در چکیده‌های بررسی شده، ۶۵ بار به کار رفته است. کاربرد ترکیب یادشده (به معنای زمینه‌ساز) همراه امام یا جانشین به کار رفته است که می‌توان آن را نشانه‌ای از کلیدی بودن و پیوستگی این معانی در نظر گرفت. بنابراین، دقت شد در تعریف ترکیب «زمینه‌ساز» از کلمات کلیدی یادشده استفاده شود.

جدول‌های بالا تنها نمونه‌ای کوچک از حجم تحلیل داده‌هاست که در جدول‌های قابل ترسیم با قابلیت شرح و بسط در این مقاله آمده است. نمونه کوچکی از چگونگی نشان دادن پیکره و جملات اطراف یک واژه در جدول‌های بعدی می‌آید. همان گونه که آمار جدول پنج می‌تواند ره‌گشا باشد، می‌تواند بسط یابد و برای نمونه روشن کند که کاربرد «مدینه فاضله» یا «آرمان شهر»، بیشتر همراه «موعود» و «جامعه» بوده است که نوعی هم‌نشینی اتفاقی نیست و لازم است این واژه‌ها به عنوان هم‌نشین در مثال‌های توضیحی این مدخل در واژه‌نامه بیاید. جدول شش، مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «آرمان شهر» در موارد پیکره و جدول هفت، مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «قرآن» در موارد پیکره است. همین طور، جدول هشت به مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «پیامبر» در موارد پیکره به همراه واژه‌های هم‌نشین می‌پردازد.

جدول شش و هفت که نمایانگر فقط سه مورد از مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «آرمان شهر»، «قرآن» و «پیامبر» (Utopian, Quran, Prophet) در موارد جست‌وجو شده در پیکره است، به این دلیل در اینجا آمده است که نمونه‌ای برای توضیح کاربرد پیکره باشند. البته هر تحقیقی از جمله پژوهش حاضر به بررسی چنین موارد بی‌شماری نیازمند است که در حوصله بحث در این مقاله نمی‌گنجد، ولی برای روشن شدن مثال و شیوه انجام تجزیه و تحلیل موارد یادشده کفایت می‌کند. هر چند جدول شش، مختصر است، بخش‌های رنگ شده در جدول‌های بعدی، مفصل‌ترند و هم‌نشین‌ها را نشان می‌دهند.

جدول شش: مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «آرمان شهر» در موارد پیکره

9220. the contemporary social processes and facilities , historical context of UTOPIAN 'promised' society with emphasis on differentiation processes of so
9221. , typology , Mutamahhedyn . A sociological reflection on the 'promised' UTOPIAN society : conditions and context

جدول هفت: مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «قرآن» در موارد پیکره

6507.	member at the Tarbiat Modares University. *** Master of Science in the QURAN and Hadith Corresponding Author. The World after Mahdy: a perspective
6508.	– Farabi Campus. * PhD student of Imamieh Theology, at the University QURAN and Hadith traditions 14mt.shaker @ gmail.com. Comparative study of
6509.	the day of Resurrection and Hereafter. Yet, according to the evidence from QURAN and traditions it is more valid to say that such a testimony of
6510.	the one, who more than other claimants, based his evidence and referred to QURAN and traditions to prove his views. This paper, after surveying the
6511.	Professor in the University of Qom. ** Masters in Interpretation of the QURAN Corresponding Author. The Western lifestyle and the Ground setting
6512.	the role and place of the Imam of the Time in people's guidance. Keywords QURAN, 'Shahed' meaning person giving testimony, Guidance, Delivery of
6513.	of the Imam, but also confuse in analyzing the role of Imam. In the Holy QURAN, the imam and his role and true position in guiding is expressed, for
6514.	is expressed, for instance, in the verses known as the 'Shahada' in QURAN. 'Shahada' which means the testimony, can be interpreted as
6515.	e interpreted as the testimony of spiritually elite group of people in the QURAN. There are different interpretations in this regard, such as the
6516.	* Assistant Professor, Institute of Islamic Thought and Culture, Qom. The QURANIC claims of some false claimants allegedly based on dream for the
6517.	ever not fundamental, taken in different aspects of religious, Islamic and QURANIC education. It is clear that a common pivot and undoubted emphasis
6518.	Quran and traditions to prove his views. This paper, after surveying the QURANIC evidence, argues that some of the Ayahs used as an evidence for Hujjah

با مراجعه به جدول هفت درمی یابیم، از ۱۱ بار کاربرد «قرآن»، ۴ بار به همراه حدیث و ۳ بار به همراه امام یا حجت به کار رفته که نشان دهنده پیوند این مفاهیم و برگرفته از اثر عمیق حدیث ثقلین در میان نویسندگان است. بنابراین، واژه های مربوط به حدیث ثقلین نیز به مجموعه لغت نامه افزوده شد.

همچنین با مراجعه به جدول هشت درمی یابیم، از ۵ بار کاربرد «پیامبر»، ۴ بار به همراه امام یا جانشین به کار رفته است که نمایانگر اثر فرهنگ شیعی است و از ارتباط بسیار این دو در متون مقالات خبر می دهد. بنابراین، در توضیح این دو مدخل از واژه نامه مهدوی، این دو مفهوم نیز به هم مرتبط شوند. توجه به هم نشین هایی که بیشترین کاربرد را در آمار نشان می دهند، در نگارش مدخل لغت نامه نیز اهمیتی بسزا دارند.

جدول هشت: مقایسه ترجمه انگلیسی واژه «پیامبر» در موارد پیکره به همراه واژه های هم نشین

6401.	of issues in society, as well. Several narratives and Hadiths from the Holy PROPHET and Imams demonstrate their commitment to the training of ground se
6402.	en to him. Referring to him with this title, which is the name of the holy PROPHET, Muhammad is banned by a group of Imami tradition, or at least, the
6403.	different interpretations in this regard, such as the impact of 'shehada' of PROPHETS and descendents in the day of Resurrection and Hereafter. Yet, acc
6404.	on which all creation is founded and gives meaning to the grand mission of PROPHETS and Imams, that is the full fledged guidance and growth and bringi
6405.	of a special kind of godly guidance. The process is in the same way as the PROPHETS received the message from God and transferred it to humans as guide

نتیجه‌گیری

ناگفته پیداست ترجمه در حوزه‌های تخصصی (بوکرو پیرسن، ۲۰۰۲)^۱ به ویژه مذهبی و دینی باید از ابزارهای دقیق‌تر و منسجم‌تری نسبت به دیگر حوزه‌ها بهره‌جوید تا امکان برداشت نادرست، زیاده‌روی و فهم اشتباه را کمتر کند و به معرفی بهتر شالوده پیش روی شیعه در برابر هجمله‌ها و کج‌فهمی‌های گوناگون امروز بپردازد. برای مثال، رتبه بالای واژه «اخلاقی» در جدول شماره دو نسبت به مفاهیم اصلی دیگر، نشانه دغدغه جامعه تفسیر می‌شود و با توجه به مشترک بودن این مفهوم در میان تمام بشریت، به نوعی ظرفیت بالای این حوزه در ایجاد گفتمانی جهانی را یادآوری می‌کند.

مرکز پژوهشی مهدویت که از سال ۱۳۸۵ فعالیت خود را در زمینه یکی از آموزه‌های اصلی شیعه آغاز کرده، تعداد بسیاری مقاله در این زمینه پژوهشی نوپدید به چاپ رسانده است و هر ساله همایش بین‌المللی نیز برگزار می‌کند که با بهره‌گیری از ابزار آماری در ترجمه بهینه این آموزه‌ها می‌تواند گامی بلند بردارد. تحقیق در مهدویت بسان یک زمینه پژوهشی حساس به روشن‌تر شدن موضوعات اساسی و کلیدواژگان نیاز دارد تا انسجام و دقت در انتخاب مفهوم و ترجمه آنان میسر شود. یکی دیگر از کاربردهای گردآوری این گونه واژگان پرکاربرد در آینده این است که مجموعه آزمایش شده‌ای، انتخاب شوند و حافظه ترجمه ایجاد کنند تا ترجمه مفاهیم و مترادفات منسجم‌تر شود. پی‌آمد این طرح را می‌توان چنین برشمرد: مقایسه کاربردهای گوناگون یک واژه، تحلیل کلیدواژگان، اندازه‌گیری بسامد واژه‌های گوناگون و ترجمه قابل ارائه برای سطوح معنایی کوچک تراز جمله.

در این مقاله، کلیدواژگان این حوزه تحقیق مشخص شد. به پیوست، واژه‌های نودر چکیده‌های بررسی شده و تعداد تکرار هر یک نشان داده شده است. همچنین در این مقاله توضیح داده شد که چگونه می‌توان تعدادی واژه مفید و پرکاربرد با روشی آماری و تحقیقی گزینش کرد و در برابر چالش‌های ترجمه‌ای و مفهومی موجود، راه حلی ارائه داد. همچنین باید دانست پرسش‌های اساسی پیش از آغاز گردآوری و نگارش لغت‌نامه، شناخت مخاطب و روشن شدن کاربرد هر لغت‌نامه است. یافتن پاسخ به این پرسش‌ها،

1. Bowker and Pearson

از پیشنهاد‌های آینده تحقیق خواهد بود. روش بالا، علمی و قابل دفاع و قابل نقد و در مطالعات، استناد‌پذیر و در ترجمه‌ها قابل ارجاع است. این روش در ابعاد دیگر برای تحقیقات اولیه با هدف تهیه واژه‌نامه‌های بزرگ قابل اجراست که در فازهای گسترده‌تر در آینده می‌توان در نظر گرفت. البته ابعاد کارهای آینده به سطح نیاز مخاطب، زمان و بودجه اختصاص یافته برای تهیه نسخه اولیه، پیمودن مراحل آزمایش‌های صحت و اعتبار و ارزیابی کاربرد و امکان بازنشر آن در بازار بومی، ملی و منطقه‌ای بستگی دارد.

منابع

- Archer, Dawn (2009). (ed.) *What's in a Word-list? Investigating word frequency and keyword extraction*, Farnham: Ashgate.
- Bowker, Lynne & Jennifer Pearson (2002). *Working with Specialized Language: A practical guide to using corpora*, London: Routledge.
- Crystal, David (1995). *The Cambridge encyclopedia of the English language*, Cambridge: Cambridge University Press.
- Jackson, Howard (2002). *Lexicography: An Introduction*, Routledge.
- Mosel, Ulrike (2004). Dictionary making in endangered speech communities, In: Peter K. Austin (ed.) , *Language documentation and description*, Vol. 2, 39-54. London: SOAS.
- Svensén, Bo (2009). *A Handbook of Lexicography, The Theory and Practice of Dictionary Making*, Cambridge.

پیوست: واژه‌های نو در چکیده‌های بررسی شده و تعداد تکرار هریک

'SHAHA 2DA' 'SHAHE 1D' 'SHEHA 2DA' 112 212TH 11390 11391 14MT.SH 1AKER 12011 324TH 18 195 0@ 13A ABOUT 4 ABOVE 2 ABSENC 3E ABSOLU 1TELY ABSTRA 6CT 1ABU ACADE 3MIC ACCEPT 1 ACCEPT 1ABLE ACCEPT 1NG ACCORD 1NG 1ACT ACTION 1S 1ACTS AFTER 4 AGAIN 2T AHMAD 3 AHMED 1 8AHUL 1AIMS 1AL ALAIHE 5M 6ALL ALLEGA 1TIONS 4ALSO 1AMIR AMONG 2ST 5AN ANALYS 2IS ANALYT 1ICAL ANALYZ 1ED ANALYZ 2ING 66AND ANECDO 1TAL ANGLES	1BEST BETWEEN 2 2BEYT 1BIN 1BREF 1BRIGHT 1BRING BRINGING 1 3BUT 6BY 3CAMPUS 5CAN 2CAUSED 1CENTER CERTAIN 1 CHARITY 1 1CHOSEN CIRCUMST 1ANCES 1CITE 1CITING CIVILIZATI 1ON 1CLAIM 4CLAIMS COLLECT 1 COLLECTE 1 COMMENC 1E COMMENT 2ATORS COMMON 2 COMMUNI 1TIES COMPARA 2TIVE CONCEPT 5 CONCEPTS 2 CONDUCT 1ED CONFIDEN 1CE CONFIRM 1 CONFLICTI 1NG CONFUSE 1 CONSENSU 1S CONSIDER 1ATION CONSIDER 1ED CONTRAST 1 CORRELAT 1ION 1COULD CREATION 1 CRITIQUES 1 CULTURAL 1 CULTURE 1	2DUTIES 1EASY ECONOMIC 1 EDUCATIO 1N EFFECTIVE 1 1EFFECTS EFFORTS 1 2EIGHTH 1EIGHTY 1ELDERS 1ELITE ENEMIES 1 4ENSAN EQUIVALE 1NT ESTIMATE 2 EVALUATE 1 2EVEN 1EVENTS 1EVERY EVIDENCE 2 EVOLUTIO 2N EVOLUTIO 1NS EXAMPLES 1 EXCLUSIV 1E EXISTENC 1E EXPECTAT 3ION EXPECTAT 1IONS EXPECTED 1 EXPLAINS 1 EXPLANAT 1ION EXPRESSE 1D EXTERNAL 1 1FACE 1FACT FACTORS 1 FACULTY 1 2FALSE 3FARABI FARYQEY 1N 1FAULTY 1FEED FEEDING 1 1FIELD 1FINAL 1FINDING FLEDGED 1 10FOR FOUNDED	HEALTH 3 HEALTHY 1 HEREAFT 1ER HIDDEN 1 HIGHER 1 HIMSELF 1 4HIS HISTORIC 3AL 1HOLY 4HOW HOWEVE 1R HUMAN 1 HUMANS 2 HUMANS' 1 HUNDRE 1D 1IDEAS 1IF IGNORAN 1CE 25IMAM 1IMAM'S IMAMATE 1 IMAMIEH 1 5IMAMS IMMIGRA 1NTS IMPACT 3 IMPACTE 1D IMPACTS 1 IMPLEME 1NT IMPLEME 1NTED IMPORTA 1NT 38IN INCLUDE 1 INDEED 2 INFLUEN 1CED INFORME 1D INNOVAT 1IVE 2INSIDE INSTANC 1E INSTITUT 2E INSTITUT 1ION INTEGRIT 1Y INTERME DIARIES 1 INTERME	MANIFE STATIO N MASTER 1 MEANIN 2G MEANS 1 MEMBE 1R MENTAL 2 MENTIO 1NED MESSAG 1E MESSIA 6NIC MESSIA 4NISM METHO 2D MILLEN ARIANIS 1M 1MIND 1MINIMU 1M MISSION 1 MOHAM 1MAD 2MORE 2MOST MOVEM 1ENT NARRAT 1IVES NECESSI 1TY NEEDY 1 NEGLIG 1ENCE 1NEXT 2NO 1NON NONPRO 1FIT NOSRAT OLLAH 1 6NOT NOTION 1 NUMBE 1R OBJECTI 1VELY OCCULT ATION 6 97OF 100N 3ONE 4ONLY OPPORT UNITY 1 OPTION 1 4OR ORDER 1 ORGANI	PROBLEMS 1 PROCESS 1 PROFESSO 4R 1PROFIT PROMISED 1 1PROOF PROPHETS 3 PROTECT 1 PROVIDED 1 PROVIDES 1 PROVING 1 PSYCHOLO 2GY 3QOM QUALITY 5 QUESTION 1 QUESTION 3NAIRE QUESTION 1NAIRES 6QURAN RANDOM 1 REALIZATI 2ON 2REASON REASONED 1 REASONIN 1G REASONS 2 RECEIVED 1 1RECENT RECORDS 6NY 1 RECURREN 1CE 5REFER REFERENC 1E REFERENT 1 REFERRED 1 REFUSED 1 1REGARD REGARDIN 2G REGRESSI 1ON REJECTED 1 RELATED 1 RELATES 1 RELATION 2SHIP 1RELIES RELIGIONS 1 RELIGIOUS	4SOME 1SON SOURCES 1 SPECIAL 2 SPECIFIC 2 SPIRITUA 2L SPIRITUA 1LLY 1SPLITS STEPWISE 1 STIPULAT 1ED STIPULAT 1IONS STRENGT HENING 1 STUDENT 3 STUDENT 3S STUDIED 1 QUESTION 3NAIRE 6STUDY 1STYLE SUBSEQU 1NAIRES 1ENTS 3SUCH SUNNAH 2 1SUNNI SUPPORT 1 5SURAH SYSTEM 1 1TAGHI TEACHIN 2G 1TERMS TESTIMO 6NY 4TEXT 1TEXTS THANKS 1 11THAT 135THE 2THEIR 2THEM THEOLOG 1ICAL THEOLOG 1Y THEORY 1 1THERE THEREFO 1RE 2THEY 23THIS 1THOSE THOUGH 4T THREAT 1 4THUS 3TIME 1TITLE TRADITIO 7NS
--	--	--	---	--	--	--

عصر آذر

سال هشتم، شماره ۱۶، زمستان ۱۳۹۴

۱۴۸

1 ANONY 4MITY APPROA 2CH APPROA 1CHES 4ARE ARGUM 1ENT ARISES 1 ARTICLE 3 14AS ASKED 1 ASSALA 5AM ASSIGN 1 ASSISTA 2NT ASSOCI 1ATE ASSOCI 1ATED 8AT ATTEMP 1T ATTEMP 1TING ATTRAC 1TED AUDIEN 1CE AUTHOR 1 AYATI 1 1BAKR BASED 5 4BAYT 6BE BECAUS 3E BECOME 1 4BEEN BEGIN 1 BEING 3 BEINGS 1 BELIEVE RS 1 BENEFIT 1S	CURRENT 1 3DATA 1DAY DEBATES 1 2DEEDS DEFINITIO 2NS DELIVERY 1 1DEMISE DEMONST 1RATE DENOMIN 1ATIONS DEPARTME 1NT 1DEPT DESCENDE 1NT DESCENDE 2NT DESCRIPTI 1VE DESTROYS 1 1DETAILS DETERMIN 1NG DEVELOPE 2D DEZHABA 1D DIFFERENT 5 DISRUPTIN 1G DIVERGEN 1T 1DO DOCTORA 1L DOCTRINE 2 DOCTRINE 1 S DOCUMEN TATIONS 1 1DOES 1DONE 1DOWN DRAWBAC 1KS	2 1FOURTH 13FROM FULFILLIN 1G 1FULL FUNCTION 2AL FUNCTION 1S FURTHER 1 1FUTURE GENERAL 1 GENERATI 1ON GENERATI 2ONS 1GET GHANAVI 1 1GIVE 1GIVES 1GIVING GMAIL.CO 1M 2GOD 1GODLY 1GRAND GROUND 1 2GROUP 1GROUPS GROWTH 1 GUARANT 1EE GUIDANCE 5 GUIDING 4 1HADITH 1HAMED 1HAMID 1HAPPEN 1HAS 3HASSAN 4HAVE	1DIARY INTERNA 1L INTERPRE TATION 2 INTERPRE TATIONS 4 INTERPRE 1TED 1INTO INVISIBIL 1ITY 31IS ISFAHAN 1 ISLAMIC 8 1ISMAIL ISSUE 1IT 9 5ITS 1JOINT JUSTICE 1 KALANT 1ARI 1KAR KEYWOR 6DS 1KIND KNOWN 1 LATTER 2 LEADERS 6HIP LIBRARY 1 5LIFE 2LIKE 1LINE LITERAT 1URE 1LIVES 1MADE MAHDI 14 MAHDIS 1 MAHDIS 1M 1MAIN 1MAKES MANAGE 1R	ZATION 2 ORIGINA 1L ORPHAN 1 OTHER 4 OTHERS 1 OUTSID 2E 1PART PATHOL 1OGY PEARSO 1N'S PEOPLE 10 PEOPLE' 2S PERCEN 1T PERIOD 4 PERSON 1 PERSON 1S PERSPEC 1TIVE PLACE 1 1PLUS POLITIC 1 1AL 1POOR POSITIO 4N POSSIBI 1LITY PRESEN 2T PRESEN 3TED PRESER 1VING PRETEN 1DERS PRINCIP 4LES PRISONE 1RS	4 RELYING 1 RESEARCH 2 RESEARCH 1ER RESOURCE 2S RESPOND 1 RESPONSIB 2E 1LITIES RESPONSIB 1LE RESULTS 4 RESUMES 1 RESURREC 1TION 4RETURN REVELATI 1ON 1REVIEW REVIEWS 1 8ROLE 1RULERS SAFEGUAR 1D 1SAID 1SAME SAMPLING 1 2SAVIOR 1SAY SCHOLARS 1 SCIENTIFIC 1 1SECOND 1SECRET 3SECTS 1SEEKS 1SELF SEMINARY 1 SEVERAL 3 SHIALOY 1 1SHIITE 2SHIITES 3SHOW 2SHOWN SIGNIFICA 3NT 1SIMPLE 1SOCIAL SOCIETIES 1	TRADITIO 1NS' TRANSFE 1RRED 1TRIED 1TRUE TURNED 1 TWELFTH 1 TWELVE 3 TYPOLOG 3Y 1UNDER UNDERST 1AND UNDERST ANDING 1 UNKNOWN 1N 1USED 2USING 1VALID VARIABL 1ES VARIES 1 VARIETY 1 VARIOUS 3 4VERSE VERSES 2 1VERY VIEWPOI 1NT 1VOID 1VOWS WAITING 1 1WAR 3WAY 4WELL WISDOM 1 WORLD 2 WORLDL 1Y
--	---	---	---	---	---	--